

Риёзус солиҳийн шарҳи / Риёзус солиҳийн шарҳи / 508-ҳадис

508 - وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّبِيَّ مِنْ حِينَ ابْتَعَثَهُ اللَّهُ تَعَالَى حَتَّى قَبِضَهُ اللَّهُ تَعَالَى، فَقِيلَ لَهُ: هَلْ كَانَ لَكُمْ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنَاخِلٌ؟ قَالَ: مَا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْخَلًا مِنْ حِينَ ابْتَعَثَهُ اللَّهُ تَعَالَى حَتَّى قَبِضَهُ اللَّهُ، فَقِيلَ لَهُ: كَيْفَ كُنْتُمْ تَأْكُلُونَ الشَّعِيرَ غَيْرَ مَنْحُولٍ؟ قَالَ: كُنَّا نَطْحَنُهُ وَتَنْفُخُهُ، فَيَطِيرُ مَا طَارَ، وَمَا بَقِيَ تَرَيْنَاهُ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [5413].

Қоле: «النَّبِيِّ»: هُوَ بَفَتْحِ التَّوْنِ كَسْرِ الْقَافِ وَتَشْدِيدِ الْيَاءِ، وَهُوَ: الْخُبْزُ الْحَوَازِيُّ، وَهُوَ الدَّرْمَكُ.

قَوْلُهُ: «تَرَيْنَاهُ» هُوَ بِنَاءٍ مُثَلَّثَةٍ، ثُمَّ رَاءٍ مُشَدَّدَةٍ، ثُمَّ يَاءٍ مُثَلَّثَةٍ مِنْ تَحْتِ ثُمَّ نُونٍ؛ أَي: بَلَلْنَاهُ وَعَجَّنَاهُ.

508. Саҳл ибн Саъд розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

Саҳл: «Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам Аллоҳ у зотни юборган пайтдан то қабз қилгунича оқ нонни кўрмаганлар», деди. «Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг даврларида элакларингиз бўлармиди?» дедим. «Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам Аллоҳ у зотни юборган пайтдан то қабз қилгунича элакни кўрмаганлар», деди. «Эланмаган арпани қандай қилиб ер эдингиз?» дедим. «Уни туйиб, пуфлаб шопирар эдик. Учгани учиб кетар, қолганини сувга ийлар эдик», деди».

Имом Бухорий ривояти.

Шарҳ: Пайғамбаримиз соллаллоху алайҳи васаллам дабдабали, ҳашаматли, зийнатли, безакли, шоҳона ҳаёт кечирмадилар. Балки имконлари бўла туриб,

намунали, оддий, содда бир ҳаёт кечирдилар.

Имкони бўлмаган кишининг фақирона оддий ҳаёт кечириши табиий ҳолдир. Чунки у шундай яшашга мажбур. Аммо тўкин-сочин яшашга имкони бўла туриб, камтарона, оддий яшаб ўтган кишининг ҳаёти аҳамиятли, ибратли бир ҳодисадир...

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай яшадилар.

Овқатланиши, ётиб туриши, ҳаракатлари ҳам одмигина эди. Содда, оддий ҳаёт кечирдилар ва шундай яшашни тавсия этдилар. Юқоридаги ҳадисда келганидек оқ нон емасдан, элакдан ўтказилмаган арпа нони еганлар.

Саҳобаи киром ҳам шундай яшадилар. Баъзилари ҳазрати Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламдан кейин халифа, давлат бошлиғи бўлдилар. Ўзларига белгиланган маошга қаноат қилиб, байтулмолга – давлат хазинасига қўл урмасдан, керакли жойга уни ҳисоб-китоб билан харажатлар эдилар. Имконлари бўла туриб оддий, камтарона ҳаётларини ўзгартирмадилар.

Ҳазрати Умар розияллоҳу анҳунинг қизлари, ҳазрати пайғамбаримизнинг завжалари – Ҳафса онамиз, амирул мўъминин бўлган халифа оталарининг дастурхондан жуда ғариб, жуда қуруқ, маза-матрасиз овқатлар еяётганларини кўриб:

“– Отажоним, иқтисодимиз яхшиланди. Ҳар кимнинг ўзига яраша маоши бор... Бироз ўзингга қарасанг, аҳволингни яхшиласанг. Ошқозонингга ёқадиган, мазали таомлардан истеъмол қилсанг!”, – деб отасига ичи ачиганидан шундай сўзларни айтибди. (Албатта, давлат қудратли бўлгандан кейин, тижорат ривожланади. Ҳар томондан турли хил моллар кириб чиқади. Иқтисоди бақувват бўлганлар ҳам бу вазиятдан фойдаланиб, бойиб кетадилар).

Ҳазрати Умар разияллоҳу анҳу розияллоҳу анҳу аччиғланиб:

– Ҳазрати Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг хотинисан, у зотнинг қандай яшаганини биласан; шундай экан, нега менга бошқачароқ яшашни таклиф қиласан?.. Мен у кишининг йўлидан чиқмайман!”, – деб рад жавобини берибдилар.

Бошқа асҳоби киромлар ҳам шундай яшаганлар. Ҳазрати Али разияллоҳу анҳу ва бошқаларнинг ҳам ҳаётлари, таржимаи ҳоллари билан танишганимизда бунинг гувоҳи бўламиз.

Абдуллоҳ ибн Масъуд, Салмони Форсий розияллоҳу анҳум ҳам шаҳар ҳокими бўлганлар. Аммо яшаш тарзларини ўзгартирмаганлар. Ҳокимлик хонасида

ётмаганлар, ранг-баранг, дабдабали либослар киймаганлар...

Буларнинг асосида бир туйғу бор эди. Дунёни кўзга илмаслик, аҳамият бермаслик... Унинг мол-мулкига, роҳат-фароғатига асир бўлиб қолмаслик... Охиратни исташ ва унга рағбат қилиш... Аллоҳнинг ризоси ҳақида ўйлаш ва ризосини қозониш учун ҳаракат қилиш... Тунларни ибодат ва кўз ёшлари билан ўтказиш, кундузлари елиб-югуриб халқ хизматини қилиш, бошқаларнинг дуосини олмоқ аммо мол-мулкини олмаслик... Қўл остида бошқаларнинг ҳақ ва ҳуқуқидан фойдаланиш имкониятлари бўла туриб, ўз манфаати учун фойдаланмаслик ва содда ҳаётни давом эттиришни зуҳд, зоҳидлик дейдилар.

Манба: hadis.islom.uz

HADIS.ISLOM.UZ
NUBUVVAT MARVARIDLARI